

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben hához hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Videke postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megbeszérésre nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 52. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 március 5

Csapataink

a Dnyeszterig üzték az orosz.

Budapest, március 4. Az Est-nek jelentik: Az oroszok visszavonulása folyton tart s lassanként egészen a Dnyeszterig kiürítették az egész területet. A lengyel legionáriusok több helyen súlyos veszteségeket okoztak a visszavonuló oroszoknak. Csapataink most tisztítják meg Bukovina legészakibb csücskét a Pruthon túl. Az oroszok Csetnovkinál ellenállást próbáltak meg, de előnyomuló csapataink hősiességén megtörtött minden ellenállásuk. Az oroszok sáncokkal erősítik meg az oroszországi határt Bukovina felől, mert attól félnek, hogy csapataink Oroszországba is bevonulnak.

Przemyslnél szünetel az ostrom.

Budapest, március 4. (Saját tudósítónktól.) Przemysl körül már napok óta szünetel az oroszok ostroma. A körülzároló orosz sereg napok óta pihen.

Az orosz lapok kárpáti hadműveleteinkről.

Krisztiánia, március 4. Az Aftenposten írja: A pétervári lapok a mostani harcéri események magyarázata során az orosz sereg visszavonulásának főokául a szövetségesek számbeli fölényét emlegetik. Strumszki ezredes a „Birsevije Vjedomoszti“ ban kiszámítja, hogy a németek a két fronton legalább hatvan hadtesttel, tehát három millió emberrel helyezkedtek el.

A kárpáti harcokról az a hír, hogy ugyanazon a helyeken folynak, mint azelőtt, tudniillik ott, ahol mindkét ellenfél erős pozíciókat foglal el. A szövetségesek erőfeszítéseinek itt és Bukovinában csak lokális jelentősége van, mondják a pétervári lapok.

A Novoje Vremja haditudósítója leírja azokat a nehézségeket, melyek a Kárpátok-

beli hadműveletekkel járnak. A lovak szűgyükig hóban gázolnak. Néha mély gödörökbe buknak, melyek hóval vannak borítva. A vihar leszakítja a lovasokat nyergeikről és metsző élességgel fuj az arcokba. Kéz és arcok fagyoskodnak és szinte jégesapokká válnak. Utak nincsenek. Csak ösztön után lehet járni. A katonai számításokban az is szerepel, hogy a Bukovinából kivonult oroszokat az a veszély fenyegeti, hogy elvágják összeköttetéseiktől. Mert a szövetségesek a legnagyobb nehézségek ellenére, két oszlopban nyomulnak előre és már átlépték a Szerethet. Azonkívül egy harmadik ellenséges sereg befészkelte magát a Pruth környékére. A visszavonulást tehát sokkal gyorsabban és körültekintőbben kellett volna eszközölni.

Harcok a Kárpátok egész vonalán.

Budapest, március 4. A Kárpátokban nagy hóviharak vannak, de ennek dacára folynak az elkeseredett harcok az egész Kárpátok vonalán Uzsoktól a lupkovi hágóig. A támadások és az ellentámadások folyton megújulnak. Csapataink nagy harcban állanak a Dnyesztertől délre álló orosz sereggel. A harcokban a döntés ideje még nem határozható meg.

Fehér hétből fehér hetek folytatólagos eladásához

ismét nagy mennyiségű kézi himzett **női ing**, Corsétták, nadrágok, továbbá **czérna és pamut vásznak**, damaszt asztalterítékek, asztalkendők **vászon maradékok** megérkeztek és igen olcsón kerülnek eladásra **CZILLÉR IMRE** nagyáruházában.

Az oroszok egész tartalékserege Galiciában harcol.

Budapest, márc. 4. (Saját tud.) Előnyomuló csapataink egyre jobban veszélyeztetik az oroszoknak eddig elért összes sikereit s most már az oroszok attól tartanak, hogy **galíciai hódításaikat sem tartathatják sokáig.** Az oroszok minden tartalékseregüket Galiciába összpontosították, de ellentámadásaik megtörttek csapataink hősiességén.

Prasnyis várát visszafoglalták a németek.

Budapest, március 4. A berlini Wolf-ügynökség jelenti: Prasnyis elfoglalása után ottani hadtestünket, amely mint ismeretes tartalékesapatokból állott keletről és délkeletről és délről tulnyomón orosz erők támadtak meg úgy, hogy e seregünknek hátrakanyarodással kellett védekeznie.

E védekezés teljesen sikerült. Időközben az odavetett erősítésekkel az előbbi helyzetet visszaállítottuk. Az oroszok nagy dicsekvéssel eladott átmeneti sikere elenyészik ezzel a német rohammal és tizezer elfogott orosz-szal szemben.

Ossowiec ostroma.

Budapest, márc. 4. (Saj. tud.) Rotterdamból táviratozzák:

A Times szentpétervári tudósítója újabb részleteket közöl az Ossowiec vára egyike a legerősebbeknek Novo-Georgijevsk után Észak-Lengyelországban több erő védelmezi a legkülső vonalait. Ezek az erődök a modern várépítési technika remekei.

Hindenburg tábornagnak a Narew-vonalra lavinaszerűen előtörő seregei Lyak felől közelítették meg a hatalmas várat. Ostrom-ütegek még nem érkeztek meg az Ossowiec alá hirtelen fölvonult német seregekhez, de ezek a tábori ütegek közül, úgy látszik a legnagyobb kaliberűeket tudták Ossowiec közelébe vinni.

Négy napig tartó ágyuharc után az egyik északi és a legnyugatibb erőd ágyui már elnémultak. A két erősség egyetlen, óriás romhalmaz, azonban a térközművek miatt lehetetlen a németeknek megközelíteniök azokat, várni kell, amíg a többi erőd is elhallgat. Szentpéterváron nagy az aggodalom a vár sorsa miatt, amelyet csak óriás csapatösszevonásokkal és nagy előretörésekkel lehet Nikolajewics Miklós nagyhercegnek elhárítani. Ossowiecz eleste Varsó és Szentpétervár, valamint Wilna és Nowo-Georgijevsk közt elvágná az összeköttetést.

A Dardanellák bombázása.

Páris, március 4. (Rómán át.) A Dardanellák elleni operációkban három francia eirkál vesz részt, a Suffren, Gaulois és a Bouvet. Érdekes, hogy angol részről négy középtengeri páncélos eirkál is részt vett a bombázásban és pedig a Vengeance, Triumph, Cornvallis és az Agamemnon. Ezt csak az azzal lehet magyarázni, hogy a kooperáció van Suez védelme és a Dardanellák forszirozában és most Oroszország, Franciaország és Anglia bizonyos vezetőférfiak nyomása alatt a törökök elleni offenzíva fordulópont-hoz ért. Most kezdődik a kombinált forszirozás úgy a szárazföld, mint a tenger felől és nagyon rövid időn belül tudni fogja a világ, hogy meg lesz-e a várt fordulat. vagy sem.

A Dardanellák erősítése.

Konstantinápoly, márc. 4. (Saját tud.) A kormány a hétfői bombázás alkalmával több újságíró bocsátott a Dardanellákba, ahol egy erődítmeny tornyából nézték a bombázást. Katonai szakértők magyarázata alapján az újságírók azt konstatálták, hogy a Dardanellák 2000 év óta még sohse voltak úgy megerősítve, mint jelenleg.

A Dardanellák újabb bombázása.

Konstantinápoly, március 4. A Milli ügynökség jelentése szerint újabb négy ellenséges páncélos hajó és tíz torpedónaszád bombázta a Dardanellák ütegeit. A hajók a török ütegek tüzelésétől kénytelenek voltak visszavonulni. Négy francia páncélos számos lövést adott Bulairra, a lövések azonban csak az 1854. a krina háború óta ott lévő angol árkokat találták.

Támadásunk Ungban.

Eperjes, márc. 4. Sáros megye legészakibb részében csapataink támadásba mentek át. Az ütközetek igen elkeseredett mérveket öltenek, melyekben azonban állandóan előretünk.

Az utolsó erőfeszítés.

Berlin, márc. 4. (Saját tud.) Egy belga tiszt azt mondta, hogy most az utolsó nagy erőfeszítés következik, amelyben ha nem sikerül visszaverni az ellenséget, akkor elvesztették a háborút.

Pau a cárnál.

Pétervár, március 4. Miklós cár ma kihallgatáson fogadta Pau tábornokot.

A város megóvása a fertőzés veszedelmétől.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta március havi rendes ülését.

Lukács Ödönt, aki mint új főjegyző ez alkalommal először vett részt a közigazgatási bizottság ülésén, a főispán pár szóval üdvözölte.

Egyébként apróbb jelentéktelen ügyek kerültek az ülésen tárgyalásra.

Sulyok István a ragályos betegségek elleni óvintézkedések tárgyában kért megnyugtatót a főorvostól, amit meg is kapott.

Hlatky Endre főispán elnöklése alatt Rimler Károly polgármestert, Lukács Ödön főjegyzőt, dr. Hoványi Géza, Varró Domokos kir. műszaki felügyelő, Maros Gábor kir. pénzügyigazgató helyettes, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Baróthy Pál kir. ügyész, dr. Mayer László v. főorvos, dr. Istvánffy István árvaszéki elnök, Rádl Ödön, dr. Medvigy Gábor, dr. Moskovits József, Sulyok István, dr. Adorján Armin voltak jelen.

A főjegyző üdvözlése.

Hlatky Endre főispán a megnyitás után üdvözölte a bizottság új tagját, Lukács Ödön főjegyzőt, polgármesterhelyettest. Kívánja, hogy működése mindig eredményes legyen.

Lukács Ödön köszönetét fejezi ki a főispán szívélyes szavaiért. Ebben az illusztris bizottságban bátoritanul foglalja el helyét. Mivel nemcsak tisztviselőnek, hanem bírónak is kell lennie, nemcsak szakképzettséggel hanem lelkiemelkedettséggel kell helyét betölteni. Hiszi és reméli, hogy ezt a helyet becsülettel szorgalommal igyekszik betölteni s a bizottság jóindulatát elnyeri. Kéri is bizalommal ezt a megtiszteltetést.

A múlt havi állapot.

Ezután a főjegyző felolvasta a polgármester jelentését a közigazgatás február havi állapotáról.

A közegészségi állapot kedvezőtlen volt, mert a katonaságot levonva, a halálozások száma 6 al multa felül a születések számát.

A fertőző betegségek közül a kanyaró 22 esetben fordult elő, 2 halálozással; a difteritisz 13 esetben, 3 halálozással; — a vörheny 15 esetben, 1 halálozással; — a hasi hagymáz 60 esetben (52 idegen), 15 halálozással; — a küteges hagymáz 7 esetben, mind katona, 6 halálozással; — az ázsiai kolera 1 esetben (katona), aki meg is halt. A fertőző betegségek csökkentek; kolera és küteges hagymáz az utolsó héten nem fordult elő.

Született 78 fiu, 68 leány, összesen 146 gyermek; elhalt 146 férfi, 58 nő, összesen 207 egyén. A járványkórházban ápolás alatt volt 181 beteg. A gyermekkórházban 73 fekvő és 371 bejáró beteg gyermeket gyógykezelték.

A közbiztonsági állapot normális volt. Lopás 145, csalás 2, sikkasztás 2, súlyos testisértés 4, könnyű testisértés 7. Nyomozás teljesített 159 esetben, letartóztatva volt 4 egyén. Utlevél a háború miatt nem adott ki.

Az adóbefizetés kielégítő volt; a többek között kincstári adóban befolyt 225,220 K, városi adóban 117,069 K.

Iparigazolvány kiadott 13, megszünt 15 iparüzlet.

Óvintézkedések a járványok ellen.

Sulyok István a jelentés kapcsán szóvá tette a fertőző betegségeket s megnyugtatót kér. Általában a város társadalmát végtelen közletről érdekli a katonaság között előforduló fertőző betegségek. Kérde, hogy ezek a betegek kellőleg izolálva vannak e s nem veszélyeztetik a polgárságot. Különösen két küteges hagymáz esetet említ a jelentés. Fontos ez azért, mert nemcsak a rendes kórházakban, hanem egyes intézetekben is vannak elhelyezve beteg katonák. Vajjon az illetékes hatóságok megteszik e a preventív intézkedéseket, amelyek a közönséget megnyugtatók. Egyes családokban vannak nők is, akik kontaktusban állnak a családdal és a betegekkel egyaránt. A város közönsége aggodalommal nézi ezt s megnyugtatót vár, hogy a betegségek kihuroolása ki van-e zárva?

Dr. Mayer László v. főorvos megnyugtatót a bizottságot, hogy a fertőzés kihuroolása tekintetében a legszigorubb intézkedések megtétek. A betegség ha fellép, azonnal konstatálják és elszállítják a járványkórház megfigyelőjébe. A legutolsó küteges hagymáz betegek a csapatkórházban voltak, este megérkeztek s másnap már észrevették a bajt s elkülönítették a járványkórházban, a csapatkórház betegszobáját lezárták s az ágyneműeket is a járványkórházba szállították. Más helyen is fordultak elő esetek, de az ott levő összes betegeket a megfigyelőbe szállították. Ugy a betegeket, mit az összes velük levőket izolálták s egy sem kapta el a betegséget. Régebben két ápoló megkapta azt a betegséget s ezek is a járványkórházban helyezték el. A betegséget a haretérről hozták a katonák. Csupán egy polgári egyén kapta el a betegséget s ennek a családját is a megfigyelőbe szállították. A lappangási idő alatt nem lehet, csak később konstatálni a betegséget. Az orvosok, sőt az ápolók is, a legmesszebbmenő éber figyelemmel vannak s ennek köszönhető, hogy az utóbbi időben újabb esetek nem fordultak elő. — Hasi hagymáz betegek vannak más kórházban is, elkülönítve, de kolera, küteges hagymázast a járványkórházba viszik azonnal. Veszedelem nem fenyegeti a város közönségét. Baj az, hogy a megfigyelő állomások telve vannak betegekkel s így meg nem figyelt beteg katonák tömegesen érkeznek és ezek között fordul elő a szóban levő betegség. Ezeket azonnal elkülönítik.

Bemutatta a főjegyző a miniszter leiratát, hogy az irni olvasni tudó választók vizsgájának megtartása az 1915. évben nem szükséges.

Apróbb ügyek elintézése után az ülést véget ért.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczy-uton kapható.

x **Megfagyott**, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatása az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B Telefon 13—02

Négyezer métermázsza gabona a vármegye egy havi szükséglete

Össeirták a szükségletet.

Fráter Barnabás alispán Budapestre utazott.

Biharvármegye területéről most érkeztek be a gabona szükségletet feltüntető kimutatások. Összesen 13 járás főszolgabírája küldte be ugyan a jelentést azonban ebből a 13 járásból is lehet következtetni a még hiányzó 4 járás szükségletére.

A kimutatást tegnap állították össze a vármegyén. Eszerint 13 járásban összesen 3880 métermázsza gabonára van szükség egy hónap alatt. Ebbe fenn foglaltatik természetesen a rozs, árpa és tengeri is. A kimutatást Fráter Barnabás alispán még tegnap magához vette és Budapestre utazott vele, hogy a földmivélségi miniszteriumban megszerezze a szükségletet.

A kimutatás szerint minden egyes emberre a miniszteri rendeletben megállapított mennyiség van felvéve. Tehát a szükséglet ennél csak növekedhetik, különösen akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a megyében állandóan változik a lélekszám a sok üdülésre, utókurára hazabocsátott katonával. A vármegye havi szükséglete tehát 4000 métermázsánál nem lehet kevesebb.

Az is bizonyos azonban, hogy a feltüntetett szükségleten kívül nagyobb kormány támogatásra nem lehet azért szüksége a vármegyének, mert nagyon sok azoknak a gazdáknak, a száma, akik ha nem is hivatalosan, de mindenki által tudottan akár októberig el vannak látva elegendő gabonával. Sőt, ha valaki a rekvirálás után ki is fog menni a megállapított maximális ár kétszereséért biztosan vehet gabonát.

Az alispán budapesti útjának kizárólag a vármegye élelmezése képezi tárgyát. Ma tehát eldől, hogy a kormány mennyiben fogadja el a számszerű adatokat és mennyivel fogja azt redukálni. Ezért Fráter Barnabás utja elé nagy érdeklődéssel tekintenek a megyében.

A nyerendő gabona mennyiség rövidesen rendelkezésére is fog állani az alispánnak és akkor megkezdődik a szükséglet kiosztása. Fráter Barnabás alispán a gabona kiosztására nézve már határozott. A megye veszi át készpénz mellett a gabonát, ugyancsak a vármegye örölteti meg és adja készpénz fizetés ellenében a fogyasztóknak. Értésülésünk szerint minden községben a fogyasztási szövetkezet kapja meg a szükséges lisztet. A szövetkezet viszont a hatóság által kiadandó utalvány ellenében adja ki a már megállapított mennyiségű lisztet a polgároknak.

Ezzel a módszerrel minden visszaélésnek és kellemetlenségnek eleje lesz véve és a vármegye jó, olesó gabonával lesz ellátva.

x Kőhögés, hurut, rekedtség
lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

„Azok a hesta kozákok.”

Magyar asszonyok bosszúja.

Szép hazánk magas hegyektől koszorúzott, gyönyörű fekvésű északi vidékei is ki voltak téve nem egyszer e háború alkalmával az orosz seregek betöréseinek. Erendezetlen és féktelen horda, ahol csak megjelent, mindenütt romot és pusztulást hagyott maga után. Különösen a kozákok jártak elői a jó példával. Amerre a kozákok megjelentek, onnét menekült a lakosság legszükségesebb holmijával. Míg a többi motyójukat pedig ott kellett hagyni a falukban, ami természetesen a rabló kozákok zsákmányává lett.

Igy történt, hogy január közepén, mikor az oroszok ismételt kísérletet tettek a nagyobb betörésre, egy kisebb kozákesapat eltévedt K. . . községbe.

Ez teljesen üres és lakatlan volt. Pár nappal azelőtt táborozott ugyanis itt az oroszok egyik vezérkara és egy nagyobb számú hadereje. Ennek a hírére a lakosság azonnal felszedte a sátorfáját és mindenki V-be menekült. Az oroszok azonban sokáig nem tartózkodhattak a községben, mert talán vagy 12 napi pünkösdi királyság után a magyar seregek úgy kiverték őket, hogy még hirmondójuk sem maradt.

A lakosság nem tért vissza mindjárt az oroszok kiverésének a hírére, hanem gyülekezési helyükről V-től, egy kisebb csapatot küldtek előre, hogy nézzék meg, vannak-e még a faluban oroszok. A kémkedő csapatba hat magyar asszonyt is bevásároltak. Tenyeres talpas, szapora kezű és szapora beszédű személyek voltak ezek, hát szívesen is küldték őket. Hadd legyen segítségükre a férfiaknak, ha bajba jutnak.

A kis csapat el is indult, a férfiakkal puskát vittek magukkal, az asszonyok pedig jó erős dorongokat.

Utközben az asszonyok ugyancsak figyelték bátorságukat, hogy ők majd így, majd amúgy ellátják azokat a garázda orosz katonákat, ha rájuk akadnak akárhol a faluban.

Este felé tényleg elérték vándoraink K. . . községet.

Amennyire a homályból ki lehetett venni, leégett háztetők, füstös falak, az utcára kihordott butorok, párnák és más egyéb féltve őrzött házi felszerelések meredtek elő. A kis csapat amint lassan előre haladt a faluban, a főterre vezető utca fordulójánál nagy fényt vett észre. Zűravaros hangok is törtek elő a kivilágított ház ablakaiból.

A kis csapat megállt a ház előtt és egy bátor asszony óvatosan oda lopózkodott az egyik kinyitott ablak alá, hogy megnézzék, kik vannak odabenn. A többiek ezalatt csendesen vártak.

Egyszerre csak az asszony hangos kiabálása remegtette meg a levegőt.

— Besta kozákjai, hát nem itt isszák a mi drága jó borunkat? Itt pusztítják a mi drága ennilónkat.

E szavak után azonnal odament a többiekhez és elmondta, hogy odabent a házban 6 kozák van. Ittasak mind. A legtöbbje már táncol a sok italtól. Előttük az asztalon ott van a sok jófajta sonka, szalonna, sőt még van ott egy tál savanyított

káposzta is. Bizonyosan ezt mind a házból rabolták el.

— Ezt ne tőrjék asszonyok — mondom azután tovább — hogy ezek a kozákok csak így bosszulatlanul maradjanak, a miért a mi nagy fáradságunknak a gyümölcseit elrabolták. Mutassuk meg, hogy magyar asszonyok vagyunk és verjünk egy párat az orosz medvék hátára.

Az asszonyoknak sem kellett több enél a buzdító beszédnél. Alig egy perc múlva mind a hat asszony, mint dühös furai rohant be a házba, onnét a szobába és egyenest neki rohantak a lakmározó kozákoknak. Kezükből a nagy doronggal elkezdtek ütlegelni őket. Ugy hullt a szegény meglepett kozákokra az asszonyi ütleg, mint a legsűrűbb jégeső.

Nem is birták ki sokáig a kozákok az asszonyok vitéz fellépését; csakhamar ott terültek el részint a jóféle ital hatása, részint a jóféle ütlegek hatása alatt a szoba padlóján.

Míg az asszonyok a házban működtek, azalatt a férfiak künn a kapu előtt foglaltak állást és vártak, hogy közbelépjenek, ha arra szükség lesz. Annál nagyobb volt meglepetésük, mikor kipirult arccal és boldog mosollyal az ajkukon megjelentek az asszonyok és bejelentették, hogy végeztek a kozákokkal.

A férfiak erre már szintén kíváncsiak lettek. Bementek ők is a házba és itt a földön fekvő, alaposan összevert kozákok bizonyították a nők munkájának sikerességét. A férfiak a kozákokat összekötötték, rájuk zárták az ajtót és a kis csapat visszaindult V-be, hogy jelentsék a hátramaradt hat kozák elfogatását és az ellenség menekülését. Így bosszulták meg magukat a magyar asszonyok a garázda oroszokon K. községben.

Levél Ypern alól.

„Bevetjük a földeket.”

Nagyváradról ment a háboruba *Beszing* Gottfried, aki a polgári életben cukrász, most pedig keserű shrapnelleket és savanyu gránátokat szolgál a franciáknak, Tüzér. Német tüzér. Nagynémet katona. Elment Németországba a mozgósítás első napján a kacskaringós bajszu férfi s azóta írja a hitvesi szeretettől égő leveleket Nagyváradon maradt feleségének. Legutóbbi levele már Franciaországból kelt, a levélpapírt Besting egy mosódából szerezte, amit otthagytak a franciák. A fejnyomat így szól:

Blanchissement et Apprêts de Moislains. (Somme.)

A moislainai (Somme megye) mosódai művek.

Részlet a levélből:

Kedves Frida, ma van harmadik évfordulója annak a nevezetes eseménynek, hogy a feleségem lettél. — Azóta boldogul élünk és soha egy haragos szó nem zavarta lelkünk nyugalma és boldogságunkat. — De jött a háború és elszakított karjaidból. En szüntelen szeretettel gondolok rád éjjel-nappal, úgyuk dörgése és rohamok hurrázása között is. Itt a legrettenebb a háború, Peronne felől jönnek a francia madarak s mi egyenként szedgetjük le a repülőgépeket. Ipern felől szakadatlanul bög az úgyuk torka, itt a halál arat és én Fridám, tudod, ilyenkor kibékülök mindennel,

mert szeretlek téged és szeretem hazámat, a drága Németországot, de szeretem azt a kedves földet, ahol hagyta, a szép Magyarországot. Nekem most sok a dolgom: a tüzerkocsisok és a trón emberei felszántják a földeket s bevetik, mert gondoskodunk arról, hogy ősszel legyen a lovak számára takarmány. Mi megtartjuk Flandriát és amiénk lesz, nincs hatalom és erő, hogy elvegye tőlünk. Azért ne busulj, minden áldozat a hazáért van s imádkozz, hogy győzelmes legyen ez a háború. Szeretettel csókol

Gottfrided.

A Vörös Félhold mai hangversenye.

Ma este zajlik le a háborús jótékonyág Nagyváradon oly eleven szezonjának nagy és fényes eseménye: a Vörös Félhold hangversenye. A Vörös Félhold támogatására alakult országos bizottság élén kiváló elnökével: gróf Khuen-Héderváry v. miniszterelnökkel, — széleskörű tevékenységet folytat s Nagyváradra fényes műsort állított össze. Megbízásából dr. Hoványi Géza orsz. képviselő, már napok óta Nagyváradon időzött s lelkes buzgólkodást fejt ki a helybeli rendezéssel egyetemben, akik közül kivált Pásztor Ferenc, a bizottság pénztárosa érdemel elismerést. Nosz Gusztávval, a bizottság főjegyzőjével egyetemben. Nagyváradra érkezett tegnap Robitsek Zoltán is, a Vörös Félhold bizottságának előadója, hogy a központ részéről a helybeli bizottság segítségére legyen.

A Vigadó nagyterme impozáns díszben várja a mai estét. Az emelvényt a városi kerésszet adta babérfák díszítik; előtte a páhlyosorokból a félholdas zászlók lengenek alá. Nagyon érdekes látvány lesz a pénziárt magában foglaló török sátor, a melynek díszítését Sternberg J. helybeli régiség és ritkaságkereskedő végezte; szőnyekekkel, tarka terítőekkel, egész keleti pompában díszelgő hatalmas alkotmány berendezője munkájának, izlésének beesületére válik. Egyáltalán minden tényező vetélkedett az áldozatkészségben: jó példával jár elől Nagyvárad városa, amely a budapesti honvédenekar tagjainak ebédrel és vacsorával szolgál. Balla és Grósz a Fekete Sas kávéház derék bérlői pedig reggelivel vendégelik meg a honvéd muzikusokat.

A felülfizetések is egyre érkeznek Pásztor Ferenc pénztárosához. Rádl Ödön a Szigligeti Társaság elnöke és neje 50 koronával váltották meg a belépő jegyét. A felülfizetések névsorát legközelebb teszi közzé a rendezőség.

A hangverseny pont 8 órakor

kezdődik a Vigadó nagytermében: a közönséget kéri a rendezőség, hogy helyét idejében foglalja el, mert a honvédenekar játékának megkezdésekor a terem ajtaját be kell csukni. A részletes műsor a következő:

1. a) Ey watau. Ifju török himnus; b) Szultán-induló; c) Nyitány. Előadja a budapesti honvédenekar Frycsaj Richárd vezetésével.

2. Üdvözlét. Elmondja dr. Hoványi Géza, Nagyvárad város orsz. képviselője.

3. Ünnepi beszéd, Elmondja Pekár Gyula orsz. képviselő, a M. Tud. Akadémia, a Kisfaludy Társaság tagja.

4. Bruch: Hegedü-verseny. (G. moll.) A

honvédenekar kíséretével előadja Kurucz János hegedűművész.

5. Kettős. Énekl. Komlóssy Emma és dr. Szabados Dezső.

6. Törökország ujjászületése. . . Szabad előadás. Tartja dr. Germanus Gyula a M. kir. keresk. Akadémia tanára, a turáni bizottság tagja.

7. Dalok. Énekl. Komlóssy Emma.

8. Dalok. Énekl. Szabados Dezső.

9. a) Goldmark Air; b) Sarasate: Cigánydalok. A honvédenekar kíséretével előadja Kurucz János hegedűművész.

A rend fenntartásáról Nosz Gusztáv fölkérésére a főgymnasium és a kereskedelmi iskola derék ifjusága gondoskodik.

Jegyek

a mai estére, páhlyok kivételével kaphatók Pásztor Gerene vezérigazgatónál, (Ujvárosi Takarékpénztár: telefonszám: 994) valamint az elárusító helyeken: Láng József a Szigligeti Társaság pénztárosa könyvkereskedésében, Kis Dávid (Rákóczi-ut), Braun Hanna (Szent László-tér), özv. Buzás Jánosné (Fekete Sas passage), Sipos József (Bémer tér), Hanslián Edéné (Szent János-utca), özv. Moskovits Pálné (Zöldfa-utca) dohánytözsdejében, valamint este a pénztárnál.

A háboru élősdije.

Egy levélnyomó: 240 fillér.

Ennek a most folyó világháborúnak sok a megható, lélekemelő, hősiesség mozzanata, ragyogó esetei az áldozatkészségnek, a szívós kitartásnak, a megalkuvást nem tűrő hazaszeretnek tornyosulnak ámuló szemek elé. De annál kellemetlenebb látni a háboru nyomdokaiban kullogó élősdieket, akik a nagy zavar vizeiben halásznak.

Itt van egy a sok közül. Tegnap Nagyváradon sokan kis kerek csomagot kaptak a posta útján. A csomagban egy közönséges, üvegből készült levélnehezék volt, mellette a következő kísérelő levél:

Nagyságos asszony,

olvastam a nevét azok között, akik a hadbavonultak felsegítésére (vagy: a vak katonák részére, esetleg: a Vörös Kereszt javára) adakoztak s látom ebből, hogy jó szíve van. Ezért küldöm ezt a levélnehezéket, mert bízom abban, hogy az érte járó 2 korona 40 fillért hozzám beküldi. En nem a legjobb viszonyok között élek, a háboru sok jövedelmemet tette tönkre, ne vegye rossz néven, ha így próbálok szerencsét, hogy megélhessek. Csekélység amit kérek s fia, gyermekei, unokái részére soha el nem muló emléket hagy hátra, amelyből láthatják az utódok, hogy Kegyed, Nagyságos Asszony, milyen áldozatkész jó szíved volt a szegények iránt, mikor a világháboru dühöngött. Azért kérem, legyen kegyes nekem az említett összeget beküldeni.

Budapest, IX. Üllői-ut . . .

Tisztelettel

özvegy K. S.-né.

S valóban, az üvegnehezékre oda volt ragasztva: X. Y.-né adománya emlékére egy szerencsétlennek, tehát a küldő végigböngezte a jótékonyági névsort s mindenkinek, akiről sejtette, hogy gyöngeszívű, küldött egy nehezéket, amely megérhet 90 fillért annak, aki arra vágyik. Másnak — kenyérszük világban — egy fagarast nem ér ez a „soha el nem muló emlék“, amely gyári munka, mind egyforma, még a csomagolásban is azt

a gyanut kelti, hogy egy üvegraktár élelmes kezelője rejlik az özvegy álarca mögött, s így akar szabadulni a bővítől — a háborus jótékonyág felhasználásával. Reméljük, senki se engedi magát ilyen trükkökkel kifosztatni.

P. Bernhard Zsigmond konferencia-beszédei.

Egy evangéliumi idill.

Tegnap délután ismét összegyűltek Nagyvárad keresztény asszonyai és leányai, hogy felüldítsék lelküket abban a magasztos konferencia előadásban, amit P. Bernhard Zsigmond, jezsuita atya tartott. A templomot zúfolásig megtöltő hölgyközönségnek elsősorban a kezdődő gyónások idejét és rendjét hozta tudomásukra a páter s azután általános figyelem közepette tért át magasan szárnyaló beszédére. Az evangéliumból vett ki egy megkapó képet, azt amikor Erzsébetet meglátogatta az Isten fiának anyja, Mária. E körül a kép körül forgott a páter hatalmas koncepciójú beszéde. Összehasonlítást tett a mai modern nő és a boldogságos Szűzanya végtelen erényei között. A mai erény nélküli nők után következtetve állapította meg, hogy amilyen ma a nő, olyan lesz a jövő. Ezért a jövőért ma aggódni kell minden erényes keresztény nőnek. A szónok követendő példának állította oda a boldogságos Szűzet, akiben a keresztény nő mintaképet találhat minden tekintetben. Különösen hangsúlyozta az erény fontosságát, mely igazi tartalmat ad az emberi testnek és a mely nélkül az élet csak egy képkeret; kép nélkül.

A világtörténelem szankciója.

Az esti beszédet este fél 7 órakor nagy közönség előtt tartotta a szónok. A beszéd főbb vonásaiban a következő:

A törvényhozó tekintélye nevetségessé válik, ha nem tud érvényt szerezni akaratainak. Isten megalkotta törvényeit, s vajjon az ember büntetlenül lábbal tiporhatja-e ezen örök törvényeket? Van-e szankciója az Isten törvényeinek? A nemzetek Apostola figyelmeztet reá, hogy Isten nem válik nevetségessé soha: Deus non irridetur. Az Isten irtozatosan büntet a megsértett isteni fenség nagysága szerint, ez az isteni szankció. A világtörténelem hosszu sorát mutatja az Isten ítéleteinek, a szónok azonban csak két világtörténelmi tény mutat be arra, hogy mily borzalmasan sujt az Isten. Az első tény Jeruzsálem pusztulása.

A tatár Tamerlán hadjáratainak elleneséges város elő került, fehér zászlót tűzött ki s megadásra szólította a várost. Ha a felszólítás eredménytelen volt, másnap vörös zászlót tűzött ki, harmadnap már kitüzte a fekete zászlót s ez jel volt seregeinek a város elpusztítására.

Jeruzsálem sorsa hasonló volt. Jeruzsálemet Dávid, a nagy király építette föl s Salamon felépítette a béke városának nagy-szerű templomát. Mikor a város először szegült ellen Isten akaratának, Szennakerib jött hódító sereggel s az ostrom megkezdésekor Jeruzsálem visszatért az igaz Isten elhagyott oltáraihoz s Isten megkegyelmezett a városnak a Szennakerib seregét a dögvész sepepte el. Az isteni akaratnak újra ellenszegülő várost később ellenség dulta fel s a zsidó népet rabszizon vitte fog-ságba Babylonba, honnan az újra Istenhez tért népet Cyrus engedte vissza s Jeruzsálem felépült újra. De Jeruzsálem csak ígérte a jobbulást s ekkor Isten utoljára kísérelte meg Jeruzsálem megtérését: eljött a Messiás.

Mily magasztos lett volna a zsidó nép világtörténelmi szerepe, ha elfogadja az Isten békejobbát, melyet feléje nyujtott! De a próféta gyilkos nép megölte a Messiást s ez

zel a bűn mértéke betelt. A világtörténelem tanuságát tesz róla, hogy mily borzalmas módon beteljesedett be Isten ítélete az ellen-szegülő város felett. Vespasian jött 70-ben a római seregekkel s utána jött fia Titus. Ekkor már Isten a fekete zászlót tüzte ki a pusztuló város felé. Husvét volt akkor is s a római sereg az Olajfák hegye felől támadt. A körülzárt zsidók között belvillongás támadt, melyben hetvenezret gyilkoltak le maguk közül. Titus elzáratta a vízvezetékét s a zsidók elepedtek a szomszagtól, mint ahogyan Jézus panaszkodott a kereszten: szomjuhozom. Az éhség pusztított a városban; de a menekülni akarókat a rómaiak feszítették keresztre. Hetvenötezer embert feszítettek keresztre a rómaiak úgy hogy a letarolt erdőkben már nem volt fa az újabb kereszteknek. Harmine ezüst pénzért adták el Krisztust s a rómaiak az elfogott zsidókból harmincat adtak el egy garasért. Így büntet Isten. Elfoglalták a várost s egy katona üszköt vetett a fényes templomra s a városban elpusztult minden. Egy romhalmaz lett a város, hová eljártak a zsidók, hogy régi diességük romjain sirjanak.

Jeruzsálem képe a bűnös lélek képe. Isten sokszor nyújtotta a lélek felé engesztelő jobbát, míg betelik a mérték s Isten mint az egyeseknek úgy a népeknek is kitűzi a fehér zászlót, hogy megadásra szólítsa fel. Ez év rettentő háboruja nem Isten figyelmeztetése é?

Az isteni szánkió második ténye a legborzalmasabb katasztrófa lesz: a világ vége. Lángok pusztítják el a földet; a művészet és tudomány remekei, mint hiábavalóságok pusztulnak el, s az angyalok harsonája: tubamirum spargens sonum, a sírok felett ítéletre szólítja a porrá lett halottekat. Ezekiel víziója valósággá válik: felpattannak a sírok, s a csontok megmozdulnak. Megelevenednek az én poraim is s én is eljövök. Mily esodás látvány lesz az igazak feltámadása, mintha angyalok keltek volna ki a sírokból: az igazak megdicsőült testtel támadtak fel s a lélek örömmel egyesül testével újra. A gonosz teste fertelmes, utálatos test s a lélek irtózni fog, hogy azzal egyesüljön újra. Azzal a testtel, melynek minden kívánságát teljesítette, s mely imo kárhozatba vitte. Mikor együtt van mindenki, következik a szétválasztás: az angyalok különítik el a jókat a gonoszaktól.

A világtörténelem utolsó nagy szánkiója lesz Krisztusnak, a bírónak megjelentése, kinek eljövetelekor megjelenik a kereszt az égen. Krisztus sebei tündöklenni fognak, mint a nap, de főképpen Jézus szent-séges szíve fog tündökölni s ez lesz a szent Szív utolsó nagy revelációja. Ott lesznek s boldogan fogok reá nézni, akivel akkor örökre egyesülök. És megjelenik az Isten fiának jele az égen: a kereszt. Megnyílik a könyv, melybe bele van írva minden: a lelkiismeret könyve s napfényre kerülnek a meg nem gyónt bűnök, melyeket szégyeltünk bevallani s most kitárulnak az egész világ előtt. Isten megmutatja a világ teremtésének nagy tervét, hogy mindenki meggyőződjék Isten igazságosságáról. Aztán felhangzik a nagy Alleluja az égbe menő üdvözültek ajkán s a kárhozottak ott maradnak kétségbeesve a reménytelen szenvedések között, nekik nincs megváltás soha többé. Ez a nagy dráma utolsó felvonása. A praktikus kérdés az: hol lesznek én akkor?

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacest.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi miniszterium *Hadsegélyző hivatala*, Budapest, IV. Váci-utca 38.

HIREK

Tájékoztató.

Március 7. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Március 12. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.

Március 19. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.

Március 25. Kath. Kör közművelődési estélye d. u. 5 órakor.

* P. Bernhard a Katholikus Körben. Egész Nagyvárad katolikus közönsége nap-nap után megtölti az olasz plébánia templomát P. Bernhard Zsigmond konferencia-beszédei alkalmából. E gyönyörű beszéd sorozat befejezésére Bernhard Zsigmond vasárnap d. u. 5 órakor a Kath. Kör Szent László-termében rendezendő nagyszabású ünnepély alkalmából is fog beszédet mondani. Témája fölötté aktuális: Sajtó és lelkiismeret. Az ünnepély részletes műsora a következő:

1. **Neworall** István: Magyarország Pátronája. Előadja: a Róm. katolikus tanítóképző intézet ének-kara.

2. **P. Bernhard** Zsigmond beszéde: Sajtó és lelkiismeret.

3. a) **Wéber**: Der Freischütz Overtúra.

b) **Neworall**: Magyar népdalok. Hegedű duett zongorakísérettel előadják: I. heg. **Bozsik** István IV. é t. j., II. heg. **Fibik** Ferenc IV. t. j.

4. **Neworall** István: Hymnusz a hazáért. Előadja a Róm. katolikus tanítóképző intézet ének-kara.

* Előléptetett tanárok. A vallás-és közoktatásügyi miniszter **Rehák** Pál nagyszalontai áll. főgimnáziumi tanárt a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába, **Czékus** Kálmán nagyváradai állami főreáliskolai, továbbá **Mráz** Rezső és **Faluba** János nagyszalontai állami főgimnáziumi tanárokat a IX. fizetési osztályba rendes tanárokká nevezte ki.

* A Kath. Növédő Egyesület közgyűlése. A Kath. Növédő Egyesület e hó 8-án, hétfőn délután 5 órakor tartja meg közgyűlését a vármegyeháza kistermében.

* Ülések a vármegyén. A 17. évi tartandó meggyűlés tárgysorozatának előkészítése végett már a jövő héten megkezdik üléseiket a szakosztályokat. 11. évi fél 11 órakor a kórházi választmány, ugyancsak 11. évi délelőtt a III. ik szakosztály, 12. évi a IV. ik és 13. évi a legfontosabb, az I. ső szakosztály tart ülést. Az ülésekre tegnap küldték szét a meghívókat.

* Kéményseprők szabadságolása. A mozgósítás alkalmával Nagyváradról egyszerre 16 kéményseprőt hívtak be 17 közül, tehát csak egy gyakorlott és megbízható kéményseprő maradt Nagyváradon. Hirtelen pótolták ugyan a hadbavonultakat hamar felfogadott pótkéményseprőkkel, de ez nem volt helyes megoldás tűzbiztonsági érdekből. A miniszter ezt belátta s most néhány kéményseprőt szabadságolt. A szabadságoltak tegnap érkeztek meg a hars-térről s mindjárt munkába is állottak. Hívta őket a sok füstölő, rosszul seprő kémény és takaréktűzhely. Ma is azonban alig van 10-12 kéményseprő, ami a széjjel terült városban alig elég.

* A debreceni bombamerénylet epilógusa. Debrecenből írják a Magyar Kurirnak: A hajdudorogi püspökség ellen elkövetett bombamerényletből kifolyóan tekintélyes összeg erejéig per indult meg Miklósy püspök ellen. A püspök tudvalevően a debreceni ipar és keresk. kamara székházának első emeletét bérelte ki öt esztendőre úgy a hivatalok elhelyezésére, mint magánlakás céljaira. A bombarobbanás után az egész lakás romhalmazzá lett úgy, hogy Miklósy püspök kénytelen volt egy ideig Gróf Ferenc apátplebános vendégszeretetét igénybe venni, amíg aztán Ferenczy Tibor dr. kir. ügyész házáat vette bérbe. A kamara a püspök ellen sommás keresetet indított azon az alapon, hogy a püspök önkényesen felbontotta a szerződést azzal, hogy a bérletből kivonult. A keresetben a kamara négy és fél évi bérösszeg (1) megítélését kérte a bíróságtól. A tárgyaláson Miklósy püspök azzal védekezett, hogy a bombarobbanás elpusztította a lakást, tehát abban nem lakhatott, de a kamara egy szóval sem szólította fel arra, hogy a tönkrement helyiségek helyreállítása után ragaszkodik a bérlethez, sőt azzal sem törődött, hogy a püspök a merénylet napjától kezdve hajléktalanná lett. Felemlítette még a püspök azt is, hogy a végzetes esemény véres emlékei miatt sem lakhatott volna abban a lakásban. Miklósy püspököt e védekezése ellenére a debreceni járásbíróóság a keresetbeli követelés megfizetésében elmarasztalta. Az ítélet ellen felebezést adott be a püspökség ügyésze és a kir. törvényszék előtt újabb bizonyítékokat sorolt fel arranzve, hogy az adott helyzetben a püspök nem tehetett mást, minthogy kiköltözzék a lakásból. A kir. törvényszék megváltoztatta a járásbíróóság ítéletét és Miklósy püspököt csak hathónapi lakbér fizetésére kötelezte. Miklósy István püspök ezt az ítéletet a debreceni kir. ítéltáblához megfelebbezte, amely már legközelebb foglalkozik az érdekes perrel. — Ez a per teljesen jellemzi a debreceni kereskedelmi kamara gondolkodását. Nem esoda, ha Miklósy püspök igyekezett kellemesebb emberek társaságába kerülni s hátat fordított annak a városnak, ahol ilyen perrel képesek öt zaklatni. A debreceni kereskedelmi kamara titkára, Szávay Gyula egyébként szabadkőműves.

* A lisztkészlet összeírása és az állami lisztre való jelentkezés tegnap véget ért. Meg lehet állapítani már most általánosságban, hogy a jelentkezések eredménye kielégítő, mindenki bementa a nála levő lisztmennyiséget s azt is, hogy hány 8 éven aluli és felüli esoládtag számára kíván az állami lisztből. A részleteket a városi számvevőség fogja kiszámítani s azt is, hogy hány kilogramm lisztet kaphat egy-egy lakos az állami lisztből. Ez a mennyiség főzöllisztánél 3, kenyérlisztánél heti 4 kilogramm körül fog járnai. Ez összeírás eredménye elég hü képet ad az eredményről. Olasz, Bunyitai-liget környéke. Összeíró küldöttségi elnök: Középpessy Elemér, tagja: Stettner Lajos, jegyzők: Molnár Emil, Klein Ernő, Jakab Lajos és Buebler Zoltán. Családfő: első nap 334, második nap 522, harmadik nap 208, összesen 1094. Nincs semmi lisztkészletük, tehát segítséget kérnek az államtól: 10 éven aluliak 716, 10 éven felüliek 3117, összesen 3833.

Készlete van, tehát semmiféle állami gondoskodást nem kíván: tíz éven aluli 11, tíz éven felüli 76 és az utolsó nap összeírási eredménye. Az összeírás egész pontos eredményét szombatra készíti el a számvétség.

* Az Aquinoi Szent Tamás Társaság közgyűlése. A Magyar Kurir jelenti: A keresztény böseletet művelő Aquinoi Szent Tamás Társaság március 6-án szombaton este fél 6 órakor a központi papnevelő intézet dísztermében (IV. Papnevelő utca 7.) tartja meg évi rendes közgyűlését, a társaság védőjének: dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspöknek elnöklése alatt. A közgyűlés elnöki megnyitóját a vallás pszichológiájáról dr. Prohászka Ottokár püspök tartja. Az alelnöki jelentést dr. Kiss János prelátnak, egyetemi tanár terjeszti elő. Titkári, pénztárosi és számvizsgáló bizottsági jelentés, tisztújítás és új rendes tagok választása szerepelne még a tárgysorozaton, melynek utolsó pontja dr. Pfeiffer Miklós theologiai tanár felolvasása: Az okosság aquinoi szent Tamás erkölestánában.

* A 42 éven aluli esküdtek felmentése. A királyi törvényszéken megessapant a munka, azokban a polgári perekben, amelyekben hadbavonult valamelyik érdekelt, akár az alperes, akár a felperes, a tárgyalásokat szüneteltetik. Csupán esküdtbírói tárgyalások vannak, azonban ezek is nehézséggel járnak. Elsősorban azért, mert 3 bíró hadbavonult s ez a hiány eléggé érezhető, másodsorban pedig azért, mert az esküdtek is nagyrészt a haretéren teljesítenek szolgálatot. Ezért az esküdtbírói Szöllösy Gyula dr. elnöklésével elhatározta, hogy a 42 éven aluli esküdteket kihagyja a lajstromból s csak a 42 éven felüli esküdtekből alakítja meg az esküdtst. Így lassankint az „öregek ítélőszéke“ lesz a bünperekben az a fórum, amely elintézi, ha még lesz, s ha kell, az esetleg felmerülő bünügyeket.

* Tilos a korcsma a honvédeknek. Gyakran előfordult, hogy a korezmákban az alkohol túl fűtötte a haza védelmezőit s esetleg támad. Mindenütt, különösen Németországban, de most Angliában is, szigorúan tilos az alkohol fogyasztása. Ezért mindenképp helyes és a véderő érdekében ered a honvéddállomásparancsnokság azon rendelkezése, hogy a honvédeknek csupán kávétermékekbe szabad járni, a korezmázás szigorúan tilos. Nem is lesz ezután „ki a legény a csárdában.“

A mentők munkája. A nagyvárad mentőosztály is derekas munkát végez most. A rendes működésén kívül állandóan közreműködik a beteg katonák szállításánál. Február hónapban 106 esetben, 243 beteg vagy sebesült katonát szállítottak a vasutól a különböző kórházakba. Ezenkívül megjelentek 152 betegnél és 3 betegszállításnál.

* Városi sertéshus — nem Nagyváradon. Szombathelyről írják: Szombathely város vezetősége a polgárság ellemzésének könnyítésére legújabb sertések vásárlását és hizlalását határozta el. Ez az akció két irányban halad. A város már most hizott sertéseket vásárol és részint hatósági husszékben, részint pedig erre vállalkozó hentesek útján árusítja el a feldolgozott zsirt és húst. Ezenkívül 400 sovány sertést is vásárol a város és saját üzemében meghizlalja s úgy bocsátja majd a közönség rendelkezésére. A város e vállalkozásába százezer koronát fektet be. Így segítenek a drágasággal küzdő közönségen — másutt, Nagyváradon tanácskoznak.

* Adomány. Sz. L. 2 koronát küldött szerkesztőségünkbe Halász Sándor nyomorgó családja részére. Az eddig begyűlt 5 korona adományért jelentkeztek az illető szerkesztőségünkben az esti órákban.

* Hős katona temetése. Koschar Károly 87-ik közös gyalogezredbeli közlegény a csapatkórházban meghalt. Temetése ma délután 3 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikovszky-uti hősök temetőjébe viszik s helyezik örök nyugalomra.

* Adományok honvédeink részére. A haretéren küzdő 4 ik honvédek részére ajándékot küldtek: özv. Bozóky Béláné 25 drb imakönyv, Hungária Cipőgyár Rt. 508 pár bakkanes zsinór, Boros Jenő 5000 drb tábortábori levelezőlap, Vámos Jakabné Révről 10 K, dr. Kecskeméthy Lipótné és dr. Réti Ignácné 5-5 K.

* Fehér héthől fehér hetek. Czillér áruháza, mely egy fehér hetet rendezett az általa olcsón beszerzett női fehérneműekből immár a harmadik hete még mindig élénken tart; ismét bizonyult, hogy szükséglet van csupán alkalmat kell adni a szükséglet olcsón való beszerzésére a melyhez Czillér áruháza élénken hozzá is járul. Ugy a helybeli, mint a megye vevőközönsége naponta keresi fel a céget rendelményeivel; az itt tartózkodó idegen közönség pedig elragadtatással beszél a cégről, hol a legkisebb cikktől kezdve mindent módjában van beszereznie a legjobb minőségben szolid olcsó árak és előzékeny kiszolgálás mellett.

x Kiadó lakások. Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

* A Polgári takaré- és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9-12-ig kiliztetettek.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* 8 lóerős Clayton és Schuttleworth cséplőgarnitúra minden hozzávaló felszerelésével eladó. Értekezhetni Sebessy Károlynál Kossuth-utca 6. sz.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél, Szent János-utca 3. szám.

x Családi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kintinó Theak kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x Kiadó lakás. Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

x Kiadó. Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél

x A Nagyvárad Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet X-ik évtársulatának kifizetési f. hó 9-től megkezdődnek.

* Értesítés. Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknek 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyezték, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. Nagyvárad *Iparteleki Hitelszövetkezet. Mezey Mihály* u. 4.

x Kiadó lakások. A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garcon lakás kiadó.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. A rum utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két fizethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* Keresek 3 szobás udvari lakást a Hidegser vagy Kálvária utcán kerttel, mely a hegyekre nyílik, bérbé vagy megvételre. Bővebbet a kiadóhivatalban.

* Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki u. 11.) egy garcon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

Legujabb táviratok.

...

Német győzelmek a francia harctéren.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, március 4. A nagy főhadiszállás jelenti: Egy löszert szállító francia gőzös, amely Neuportba volt rendelve, az itas légénység elnézéséből Ostende felé tartott, ott tüzet kapott és elsüllyedt. A megsebesült személyzetet megmentették.

A Lirettó magaslaton Arrastól északnyugatra csapataink tegnap reggel elfoglaltak egy 1600 méternyi ellenséges hadállást, 8 tisztet és 558 főnyi francia légénységet foglyul ejtettek és 7 géppuskát és 6 kisebb kaliberű ágyut zsákmányoltak. Az ellenség elmentadásait délután visszavertük. Könnyű szerrel visszavertük Champagneban is a franciák újabb támadásait.

Az argonnei erdőségekben Stuberitől nyugatra a franciák ellenünk intézett előretörése megfiusult. Ellentámadásunk alkalmával elragadtunk az ellenségtől egy lövészárkot. Chepyl erdőben kudarcot vallott a franciáknak egy támadása.

A franciák saját csapataikra tüzeltek.

Az Eifel toronyról világgá bocsátott kiadásoknak egyike szerint egy német oszlopnak Tausse magaslaton át való menetelése alkalmával sikerrel tüzeltek. E hírek kivételesen helyes voltát meg kell erősítenünk. Az oszlop azonban elvezetett francia foglyokból állott, akik közül 38 an elesetek és 5-en megsebesültek.

Támadnak az oroszok.

Keleti hadszíntér.

Grodnotól északnyugatra az oroszok ellenünk intézett támadásai oldaltűzünkbe jutva megfiusultak. Lonzától északkeletre is össze-

omlottak az oroszok támadásai, az ellenség súlyos veszteségei mellett Miszimietitől és Chrozvibtól délre valamint Praznystól északnyugatra az oroszok újból támadtak. Az arevonál többi részén nincs változás. (Miterelnökség sajtóosztálya.)

A Kárpátokbani küzdelem.

Budapest, márc. 4. (Hivatalos.) Biala mellett Zaklicintől délkeletre tegnap az előre haladó orosz csapatokat véres harc után visszavetítettük. A Labore-völgyétől jobbra és balra, valamint Cisanától északra fekvő magaslatokon a harcok tovább tartanak, helyenként még éjjel is. Mindenütt, ahol csapatainknak sikerült tért nyerni az ellenség ismétellen ellentámadásokba kezd, a melyeket mindig véresen visszaverünk.

Különösen a haligrodi műmentén kísérelték meg az oroszok, hogy sürü hófergetegben nagy erővel előretörjenek. A támadás, mely minket a legkisebb távolságra megközelített ágyú és géppuskatűzünkben az ellenség erős veszteségei között Vegnél teljesen összeomlott. A többi arevonalon nincs lényeges változás, csupán ágyuharc folyik. Przemysl körül nyugalom van. Hófer. (Min. sajtóoszt.)

SZÍNHÁZ

***

Heti műsor.

Péntek: Faun. (Zombory Gyula vendégszereplése.)

Szombat: Művészt.

Vasárnap d. u.: Asszonyfaló.

Vasárnap este: Katica. (Bemutató előadás.)

Traviata. Tegnap vett bucsut a Szigligeti színház vendége: Babits Vilma Nagyváradi közönségtől, remélhetőleg csak rövid időre. Az operaelőadások sikere bizonyosan maga után fogja vonni a további opera-estéket is; Babits Vilma vendégszereplése mindig már maga fél sikert és egészen telt házat fog jelenteni. Tegnap is ragyogtatta pompás koloraturáját, kiváló iskolázottságát, a mellyel szerepének sok finomságát tökéletesen vissza tudta adni. Bretán Miklós (Germont György) elsőrangú alakítást nyújtott. Lágy, rendkívül meleg baritonja gyönyörűen érvényesült; precíz, biztos énektudása csak fokozta sikerét, úgy, hogy nyílt színen is megtapsolták. Díszét illeti Medgyaszait is jól megjátszott Alfrédjáért, biztos, szép énekéért. A többi szerepben Lakatos Ilonka, H. Czene Stefánia, Perényi, Leővey járultak hozzá a sikerhez, már ki hogyan tudott ének és zenekar megfelelőek.

Szabados Dezső dr. Pár évvel ezelőtt egy feketefürtös, égő szemű jogász tanult a pesti tudományegyetemen. Szorgalmasan rakta le vizsgáit, emellett saját emberségéből élt, pedig Lazarevits István, a bácskai nábob volt a lakótársa. S mikor letette a doktorátust, rájött, hogy olthatatlan

vágy hajtja őt az énekművészet felé. Bucsut mondott az ügyvédségnek s Lazarevicsnek, elment tanulni külföldre, éreces, zengő hangját esiszolni, artikulálttá tenni. Fáradt, tanult. A tanult ifjú lázasan magyarázta ismerőseinek, hogy saját életét akarja élni s a talentumot, amit Isten neki adott, jól akarja használni, hogy haszna, gyönyörűsége legyen belőle másoknak is. Így lett Szabados Dezső dr. énekművész, a magyar versenyesek méltó és képzett utóda, ragyogó talentum és jogos becsvagy ura, aki pénteken Nagyváradon a Vörös Félhold hangversenyén fogja bemutatni, hogy hasznosabb lett volna-e peres aktákat készíteni vagy a hangművészi erejével széles e világon mindenkit elvinni a muzsika örökké szép vidékeire. (sz.)

Tompa Kálmán a művésztén.

Tompa Kálmán a kitűnő drámai színész-színigazgató, akinek neve az irodalom terén is közismert jóhangzást nyert, szintén szerepelni fog a színtársulat szombati művészténájén. Tompa Kálmán A világháború daliból című legközelebb megjelenő verseskötetéből fog néhány költeményt felolvasni, melynek tiszta jövedelmét a hadbavonultak árvái és családtagjai részére ajánlotta fel, ezenkívül ugyancsak Tompa Kálmán Rákóczi és Kossuth katonái című dalát fogja énekelni zenekar kíséret mellett Medgyaszay Jenő, melynek zenéjét Mauthner A. helybeli zongora tanár írta. A műsorban szerepel továbbá Salamon László, akinek a Félkezű honvéd című verses-egyfelvonásosát adják elő a művésztén kértében.

IRODALOM

***

Religió hittudományi és bölcseleti havi folyóirat legutóbbi füzetének magas színvonalon álló tartalma a következő:

XV. Benedek pápa körlevele. *Értekezések:* Hol volt a paradicsom? Dr. Knoskó Mihály. A valláspsychologia mint új tudományág. Dr. Wiedermann Károly. A háború és a lelkipásztorkodás. Dr. Tóth Tihamér. *Irodalmi értesítő.* Hajós József: A természetben Isten nyomain. Dr. Potyondy Imre. Dr. Tóth Tihamér: A magyarországi katolikus egyház joga vagyonszához és a szekularizáció. Dr. Dolencz József. Jos. Card. Vives: Summula Summae Theol. A. Doct. S. Thomae Abu. Dr. Szabó Vendel. Vegyesek. Aranykereszt Vöröskereszt. Ackermann Kálmán. A Budapesti egyetem hittudományi karának felhívása. Kiadványváltozás a Havi Közönségnél. Fizetések nyugtatása. Hirdetési rovat. A Religió előfizetési ára egy évre 12 kor, szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX. Mátyás utca 18.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

***

A Mladin-Hámory perben, mint jelentik, a nagyváradi esküdtszék delegálta a tábla. A törvényszék a napokban tüzi ki a végtárgyalás napját, amely elkövetéskor május első felében lesz. Mladin Miklóst Medvigy Gábor dr. nagyváradi ügyvéd képviselte.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Jpári foglalkozású népfelkelők összeírása.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur f. évi február 23. án 1322/1915. eln. sz. a kiadott körrendeletével elrendelte; hogy a város területén tartózkodó vas (fém) esztergályos, lakatos (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas vagy fémöntő (mintázó) műszerész, precisions műszerész, ólomforrasztó, bádogos, ács, nyerges vagy szíjgyártó, timár, cipész vagy eszmadia, szabó és jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munkánélküli) kőszénbányamunkás, vajár, (csillás egyéb speciális kőszénbányamunkás) foglalkozású B) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyének azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhívom a Nagyváradi város területén tartózkodó s a fentemlített foglalkozású összes:

1. 1892., 1893. és 1894. születésű, továbbá az 1878—1890. években született és az 1914. évi október 1. től 20-ig (az északi vármegyék területén szept. hó 14—16-ig) továbbá az 1914. évi november hó 16. től dec. 31-ig terjedő időben megtartott rendes, valamint a későbbi utóbemutató szemléken népfelkelési fegyveres szolgálatra „alkalmatlannak” talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek:

2. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású s a fenti 1. pontban említett születésű évfolyamokhoz tartozó azon „alkalmatlannak” talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek, akik tényleges szolgálatra történt bevonulásuk után megállapított fogyatkozások alapján mint fegyveres szolgálatra „alkalmatlannak” elszabadságoltattak:

3. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású 1872—1877. években született B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek (kik a külön kibocsátott hirdetésménnyel a népfelkelő bemutató szemlére való jelentkezésre amúgy is felhivatnak),

hogy folyó évi március 4-től március hó 9-ik napjának d. u. 5 órájáig bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 33. számú szoba) okvetlenül jelentkezzenek.

Az 1890. évi XXI. tc. 4. §-a értelmében azon egyén, ki ezen behívásnak nem engedelmelkedik, amennyiben mulasztása nem véletlen, vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 8 napnál tovább tart, a eszelekmény büntetett képes, a vétség büntetése: egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, a büntetett hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyváradi, 1915. március 3-án.

Bleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyváradi város rendőrkapitányi hivatalától.
4573—1915. szám.

Hirdetmény.

Értesitem a város közönségét, hogy a Németországban kibocsátott újabb rendelkezések szerint az osztrák valamint a svájci határforgalomban igazolásul csak oly utlevélek fogadhatnak el, amelyek 1914. évi október hó elseje után állítottak ki.

Nagyváradi, 1915. február 27.

Dr. Dajka Endre,
rendőrkapitány.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

**Szent István
védjegyre.**

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pável-utca 26.
TELEFON 75. Kapható minden fűszer és csemegekereskedésben.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb anyagot különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltésre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától

Tájékoztató.

a közönség és az árusok részére az alábbi élelmi cikkek piaci áráiról, amely ára úgy az eladó mint a vevő közönség részéről a rendőrhatalom maximálisan elfogadható.

Eme piaci árak hatálya folyó hó 1-től 8-ig terjed.

Hús és zsirneműek: marhahús kg.-kint 120 fill., sertéshús kilója 260 fill., háj kilója 300 fill., szalonna 280 fill., borjúhús eleje 240 fill., borjúhús hátulja 280 fill., zsír kilója 300 fill.

Tejnéeműek: tej 1 liter 28—32 fillér, tejfél 100—120 fill., tehéntúró 1 kg. 120—140 fill., juhtúró 200 fill.

Főzelékek: burgonya 1 kg 9—10 fill., bab fehér 52—56 fill., egy liter, bab tarka 48—50 fill., egy liter, foghagyma 120 fill. kilója, vörshagyma kilója 60 fill., tengeri 1 kg. 24 fill., tengeri 1 liter 20 fill., savanyu káposzta 1 kg 20—24 fill., nyers fejés 1 drb 40—48 fill.

Kenyér és liszt: főzöliszt 1 kg. bolti ára 60 fill., hadiliszt 1 kg 49 fill., hadikenyér 1 kg felbarna 56 fill., hadikenyér 1 kg. egészbarna 46 fill.

Tojás darabja 8—9 fill.
Hal: nagy kilónként 200 fill., kicsi kilónként 60 fillér, közép kilónként 180 fillér.

Midőn ezen árakat, melyek a lakás- és élelmezésügyi bizottság legutóbbi üléséből kitolyólag állapították meg, a rendőrkapitányi hivatal a vevőközönség és a piaci árusok tudomására hozza, felhívja a vevőközönséget, hogy vásárlásaik alkalmával szigorúan ragaszkodjék a fenti árak betartásához, mert ellenkező esetben a rendőrhatalomnak a tekintetbeni jóindulatu intézkedése eredménytelen marad.

A piaci árusokat pedig figyelmeztetjük, hogy a jelenlegi helyzetet a fogyasztó közönség kizsákmányolására ki ne használják, mert felmerülő panasz esetén az 5600—1914. belügyminiszteri körrendelet értelmében büntetettnek fogják tekinteni.

Végül figyelmeztetnek a kereskedőket, hogy a piacon viszontárusításra vásárolniok nem szabad.

Nagyvárad, 1915 febr. 19.

Rendőrkapitányság.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók

Weiszberger és Társa

tüzifa telepén, a nagyvárad-velencei vasutállomásnál.

Telefon: 688.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
4816—1915. szám.

Hirdetmény.

Értesitem a város közönségét, hogy a csász. és kir. 3 ik hadseregpáncsnokság közlése szerint a harcvezetésben lévő katonai személyek látogatása feleségeik vagy más rokonai részéről katonai szem. ontból meg nem engedhető és e célból megjelölt parancsnokság területére vasuti utazási igazolványok ki sem alihatók.

Nagyvárad, 1915. március 2.

Dr. Dayka Endre
r. főkapitány h.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
4979—1915.

Hirdetmény

a tengerikészletek bejelentési határidejének meghosszabbítása tárgyában.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a közönség tudomására hozza, miszerint a m. kir. földművelésügyi miniszter ur a tengerikészletek bejelentésének határidejét f. évi március 15-ig meghosszabbította, s újból felhatalmazta az országos gazdasági bizottságot, hogy azokból, akik tengerikészleteiket f. hó 15 ig bejelentik, ezen készleteket 4223/915. számú hirdetményemben jelzett áron megvásárolhassa.

Amikor a tengerikészletek bejelentésére városunk lakosságát újból felhívom, egyben tudomásukra hozom, hogy a bejelentések átvételével Réz Bertalan tb. alkapitány (földszint 34. ajtó) bizott meg.

Nagyvárad, 1915. március 3.

A rendőrkapitányság.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

1448—915.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácsától nyert megbízás folytán a honvéd tüzér laktanya belső területén teljesítendő kavicsolási és körszkő burkoló munkák vállalatba adása céljából folyó évi március hó 29 napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

- Makadam szerű kavics burkolat készítése körszkőből.
- Rostaalj terítése körszkő kavicsból.
- Körszkő burkolat készítése.

A munkálatok a munka átadásakor azonnal megindítandók és az összes munkák az első munkaszakasz átadásától számítva legkésőbb három hónap alatt befejezendők.

Vállalkozó munkálatait a fő vállalkozó előrehaladása arányában tartozik elkészíteni, az utolsó terület rész átadásától számított négy hét alatt azonban az összes hátralevő munkálatokat befejezni tartozik. Ehez képest a három havi befejezési határidő esetleg meg fog hosszabbítani.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadék képes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. március hó 29 napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A boríték megjelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis az egységáruk megjelölése mellett tehető ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket becsajt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárukat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy fő vállalatnak adhatók ki miert is egyes munkanemekre tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye ielett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt meg ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott áron tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915. március 3.

Komlóssy József,
tanácsnok, küld. elnöke.